

Japanese Kunst



Japanese Maciekday

Programma 1983

Het programma-onderdeel Japanse Kunst in het Holland Festival 1983 is mede mogelijk gemaakt door de steun van het Prins Bernhard Fonds.

JAPANESE MUZIEKDAG

Amsterdam, Concertgebouw: 5 juni 1983

PROGRAMMA:

16.00 uur Grote Zaal

Het Nederlands Kamerorkest

dirigent: Lev Markiz

Slagwerkgroep Den Haag:

Willy Goudswaard, Renee Jonker, Frans Leerdam, Wim Vos en
Gerrit de Zeeuw

Programma:

Daniël Ruyneman
(1886-1963)

- Amaturasa, voor strijkers en piano.
Solist: Annelie de Man, obligaatpartijen piano

Masaru TANAKA

- Suite voor marimba, strijkers en slagwerk
Solist: Willy Goudswaard, marimba

Toru TAKEMITSU

- Requiem, voor strijkers

(1930-)

16.45 uur Kleine Zaal

Circle Ensemble:

Koos Verheul, fluit; Erika Waardenburg, harp; Annelie de Man, clavecymbel; Dorothy Dorow, zang; Rheinhold Westenheide, gitaar; Luuk Nagtegaal, slagwerk; Michael de Roo, slagwerk.

Programma:

Toru TAKEMITSU
(1930-)

- Sacrifice, voor fluit, gitaar, vibrafoon en crotales

- Stanza II, voor harp en tape.

Solist: Erika Waardenburg

Yoshihisa TAÏRA

- Hiérophonie IV, voor piccolo, fluit, altfluit en basfluit. Solist: Koos Verheul

De delen:

Déchirant, voor piccolo

Frémissant, voor fluit

Calme, voor altfluit

Hésitant, voor fluit

Méditatif, voor fluit

Yoritsuné MATSUDAIRA
(1907-)

- Katsura, voor stem, fluit, harp, gitaar en slagwerk

De delen:

Katsura 1

Katsura 2

Yamashiro

Shinsenkyo

Gepparo

Shokintei

Ama-no-Hashidate 1

Ama-no-Hashidate 2

MODERNE JAPANESE MUZIEK

Er is een lange weg die voert van Yoritsumé MATSUDAIRA (1907-), over Toshiro MAYUZUMI (1929-) en Toru TAKEMITSU (1930-) naar Toshi ICHIYANAGI (1933-) en Yuji TAKAHASHI (1938-) en tenslotte Makoto SHINOHARA (1931-), de "huis"-componist van het Holland Festival 1983, van wie in totaal 14 werken geprogrammeerd zijn en Maki ISHII (1936-), met wiens meest spectaculaire compositie "Monochrome" dit mini-festival zal worden afgerond. Shinohara en Ishii horen hier thuis, het zijn tenslotte beiden Gaudeamus-ontdekkingen geweest...

Wat representeren al deze componisten, die overigens gemakkelijk met nog heel wat figuren van gelijkwaardig niveau kunnen worden uitgebreid?

Matsudaïra was één van de eersten die na de Tweede Wereldoorlog - daarvóór imiteerden de Japanners wat bleekjes impressionistische en neoklassieke westerse modellen - 12-toonsmuziek met Japanse traditionele elementen in een confrontatie brengt. Men oriënteert zich in Parijs of in Berlijn. Berlijn "wint". Maar in de stijl van Pierre Schaeffer's concrete muziek ontwikkelt zich - helemaal onafhankelijk - binnen de groepering Jikken-kobo (experimentele werkplaats) een richting waarin geëxperimenteerd wordt met mixed-mediatechnieken, combinaties van bandmuziek met film en met "levende" muziek: een ontwikkeling die zijn tijd (1949) vór en vór vooruit was. De eerste elektronische muziek-componist is Mayuzumi, die bijvoorbeeld de klank van tempelklokken analyseert voor zijn "Nirwana Symfonie". De meest uitgevoerde componist - ook op deze Japanse muziekdag is echter Takemitsu. In zijn visie is het de taak van de musicus om niet alleen muziek te vertolken, maar er tegelijkertijd ook naar te luisteren. In een koestering van het detail, in een concentratie op een enkele toon. Toon in gelijkwaardigheid met stilte.

Ichianagi vertegenwoordigt vervolgens in Japan de Cage-richting, een muziek van het moment, zonder verleden, terwijl Takahashi de Xenakis-richting naar Japan transplanteerde, een muziek uitgaande van wiskundige toepassingen. Maar beiden componeren thans politiek geëngageerd. In Takahashi's "For you I sing this song" zijn liederen verwerkt uit Vietnam, Porto Rico en van de Navajo-indianen: een "gewone" tonale compositie gelardeerd met "ongewone" avant-garde-effecten als loops en tempoverschuivingen. En in Ichianagi's 'Wa' (wiel) worden "gewone" modale, metrische klanken gecombineerd met "ongewone" chromatische, ritmisch fluctuerende gegevens. De bezetting combineert piano en slagwerk met diverse koto's. Nog grotere specialisten op dit terrein zijn tenslotte Shinohara (bijvoorbeeld in "Turns", voor viool en koto's met theaterelementen) en Ishii, ook geobsedeerd door gestiek in een "lijfelijke" presentatie. Want of ze nuseriëel componeren, met elektronica of computers, ongedetermineerd, politiek geëngageerd: het is steeds muziek als uiting van een individu, de uiting van een musicus in zijn totaliteit.

Ernst Vermeulen